KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 31.1.2020 r.
COM(2020) 34 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Sprawozdanie z działalności Funduszu Solidarności Unii Europejskiej za lata 2017-2018

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie 2
2. Wnioski 3
3. Finansowanie 10
4. Decyzje o zamknięciu spraw 12
5. Wnioski 13

1. WPROWADZENIE

W art. 12 rozporządzenia Rady (WE) nr 2012/2002 z dnia 11 listopada 2002 r. ustanawiającego Fundusz Solidarności Unii Europejskiej (zwanego dalej „rozporządzeniem") przewidziano, że Parlamentowi Europejskiemu i Radzie przedstawia się sprawozdanie dotyczące działalności Funduszu w poprzednim roku. Wyjątkowo, zważywszy, że procedura uruchamiania Funduszu Solidarności w odniesieniu do wszystkich klęsk żywiołowych z 2017 r. została ukończona dopiero w 2018 r., niniejsze sprawozdanie obejmuje działania funduszu prowadzone zarówno w roku 2017, jak i 2018. Sprawozdanie stanowi podsumowanie otrzymanych wniosków i spraw zamkniętych w okresie sprawozdawczym. Komisja dokonała oceny wszystkich wniosków na podstawie kryteriów określonych w rozporządzeniu w wersji zmienionej w 2014 r.[1]

Do Komisji wpłynęło w 2017 r. dziesięć nowych wniosków o wkład finansowy z Funduszu Solidarności, a mianowicie wnioski złożyły: Francja, Grecja, Łotwa, Litwa, Polska, Portugalia i Hiszpania. Ponadto, i co najważniejsze, Włochy dokonały przeglądu i aktualizacji swojego wniosku, który wstępnie przedłożyły w 2016 r. w odniesieniu do serii poważnych trzęsień ziemi, które miały miejsce w okresie od sierpnia 2016 r. do początku 2017 r.

Portugalia, Grecja, Francja i Hiszpania zwróciły się o zaliczki na poczet pięciu wniosków, z czego zaliczki te można było przyznać w odniesieniu do trzech wniosków. Komisja wypłaciła te zaliczki w ciągu kilku tygodniu po otrzymaniu wniosków, a ich łączna kwota wyniosła 6,5 mln EUR.

Dwa z otrzymanych wniosków, mianowicie te dotyczące powodzi w Murcji i pożarów w Parku Narodowym Doñana w Hiszpanii, nie spełniły warunków określonych w rozporządzeniu, w związku z czym nie zostały przyjęte. Decyzje dotyczące pozostałych ośmiu nowych wniosków z 2017 r. przyjęto w 2018 r. Ponadto Komisja zakończyła cztery wcześniejsze interwencje z Funduszu Solidarności.

W 2018 r. do Komisji wpłynęły cztery wnioski o wsparcie z Funduszu Solidarności, a mianowicie od Bułgarii, Cypru, Włoch i Rumunii, przy czym Komisja nie mogła przyjąć wniosku złożonego przez Cypr. Żadne z pozostałych trzech państw nie zawnioskowało o wypłatę zaliczek. W 2018 r. Komisja wypłaciła na rzecz Bułgarii łączną kwotę w wysokości 2,3 mln EUR. Decyzje dotyczące wniosków z pozostałych dwóch państw, otrzymanych w 2018 r., pod koniec tego roku nadal pozostawały nierozstrzygnięte.

W załączniku I przedstawiono progi szkodliwości skutkujące uruchomieniem Funduszu Solidarności obowiązujące w 2017 r. i 2018 r. w przypadku „poważnych klęsk". W załączniku II przedstawiono przegląd wniosków zatwierdzonych w latach 2017/2018, w tym istotne informacje finansowe.

[1] Rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2002 z dnia 11 listopada 2002 r. ustanawiające Fundusz Solidarności Unii Europejskiej (Dz.U. L 311, z 14.11.2002, s. 3), zmienione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 661/2014 z dnia 15 maja 2014 r. (Dz.U. L 189 z 27.6.2014, s. 143).

2. WNIOSKI

➢ *W 2017 R.*

W 2017 r. do Komisji wpłynęło dziesięć nowych wniosków o wkład finansowy z Funduszu Solidarności. Wszystkie wnioski wpłynęły do Komisji w przepisowym terminie, „nie później niż dwanaście tygodni po pierwszym wystąpieniu szkód" (art. 4 ust. 1 rozporządzenia). Trzy wnioski dotyczyły poważnych klęsk żywiołowych, sześć – regionalnych klęsk żywiołowych, natomiast jeden opierał się na przepisach w zakresie klęsk żywiołowych w „państwie ościennym". W 2018 r. Komisja przyjęła decyzje wykonawcze, na mocy których przyznano wkład finansowy z Funduszu Solidarności Unii Europejskiej w odniesieniu do ośmiu z tych wniosków.

WŁOCHY – Seria trzęsień ziemi w latach 2016–2017

Jak określono w poprzednim sprawozdaniu rocznym, w okresie od sierpnia 2016 r. do stycznia 2017 r. region Apenin Środkowych we Włoszech dotknęła najbardziej gwałtowna seria trzęsień ziemi w historii istnienia Funduszu Solidarności. Łączna kwota szkód bezpośrednich wyniosła bezprecedensowe 21,879 mld EUR, tj. była ponad sześciokrotnie wyższa od kwoty progowej dla poważnej klęski żywiołowej, a kataklizm ten stanowi dotychczas największą klęskę żywiołową od czasu powstania Funduszu Solidarności. W grudniu 2016 r., po tym jak w dniu 16 listopada 2016 r. Komisja otrzymała wstępny wniosek Włoch, dokonano wypłaty największej możliwej zaliczki w kwocie 30 mln EUR.

Ze względu na występowanie kolejnych poważnych wstrząsów wtórnych aż do stycznia 2017 r. Włochy zmuszone były do kilkakrotnego uaktualniania wstępnego wniosku, przy czym ostatnią zmianę otrzymano w dniu 25 maja 2017 r.

W oparciu o przyjętą metodę określania kwot pomocy z Funduszu Solidarności (tj. 2,5 % całkowitej szkody w odniesieniu do części szkody do „progu interwencji w przypadku poważnych klęsk żywiołowych" plus 6 % w odniesieniu do części szkody przekraczającej ten próg), Włochy były upoważnione do otrzymania 1 196 797 579 EUR, tj. niemal 1,2 mld EUR. Ta dotychczas największa kwota pomocy kiedykolwiek wypłacana w ramach Funduszu Solidarności, przekroczyła ponad dwukrotnie maksymalny roczny przydział dostępny w ramach Funduszu.

Na szczęście nie wydano całego przydziału na rok 2016 (płatności w 2016 r. zostały dokonane z kwoty przeniesionej z 2015 r.). Przydział na 2016 r. przeniesiono zatem na 2017 r. Ponadto Komisja zaproponowała zastosowanie po raz pierwszy przepisu art. 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie WRF, pozwalającego na wykorzystanie, w wyjątkowych okolicznościach, przydziału na następny rok (2018) w celu sfinansowania pozostałej części brakujących środków.

FRANCJA – Huragany Irma i Maria na Saint-Martin i Gwadelupie

W dniach 5 i 6 września 2017 r. huragan kategorii 5 o bezprecedensowej sile nazwany Irma przeszedł przez region Karaibów, doprowadzając do śmierci i obrażeń znacznej liczby osób, a także pozostawiając po sobie pas zniszczeń. Oko huraganu Irma przeszło nad wyspą Saint-Martin/Sint Maarten ze średnią prędkością 290-295 km/h, powodując zniszczenie ponad 90 % terytorium wyspy. Zaledwie dwa tygodnie później, w dniach 18 i 19 września 2017 r., huragan Maria, kolejny huragan kategorii

5 wywołany tymi samymi warunkami meteorologicznymi i klimatycznymi, co Irma, przeszedł przez Karaiby i ponownie wyrządził znaczne szkody na Saint-Martin/Sint Maarten, Gwadelupie oraz w części Martyniki.

W dniu 27 listopada 2017 r. Francja złożyła wniosek o wkład finansowy z Funduszu Solidarności, mieszcząc się w terminie 12 tygodni.

Władze francuskie oceniły łączną wartość szkód bezpośrednich spowodowanych klęską żywiołową na kwotę 1 956,241 mln EUR. Wniosek został złożony na podstawie kryteriów mających zastosowanie do tak zwanej „regionalnej klęski żywiołowej", określonej w art. 2 ust. 3 rozporządzenia. Wniosek dotyczył jednego regionu NUTS 2 obejmującego Saint-Martin i Gwadelupę. Ponieważ region ten stanowi „region najbardziej oddalony" w rozumieniu art. 349 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zastosowanie miał niższy próg szkód wynoszący 1 % regionalnego PKB. Chociaż zgłoszone szkody bezpośrednie nie kwalifikowały się jako poważna klęska żywiołowa, stanowiły one 21,9 % produktu krajowego brutto (PKB) regionu i znacznie przekraczały mający zastosowanie próg 1 % dla regionów najbardziej oddalonych, który został ustanowiony w rozporządzeniu. Wniosek władz francuskich kwalifikuje się zatem do objęcia pomocą z Funduszu Solidarności.

W dniu 12 grudnia 2017 r. Komisja wypłaciła Francji zaliczkę w kwocie 4 890 603 EUR, która stanowi 10 % wkładu finansowego z Funduszu Solidarności przewidywanego w kwocie 48 906 025 EUR.

GRECJA

Trzęsienie ziemi na wyspie Lesbos w 2017 r.

W dniu 12 czerwca 2017 r. na wyspie Lesbos w regionie Wysp Egejskich Północnych wystąpiło trzęsienie ziemi o sile 6,3 stopnia w skali Richtera. Po trzęsieniu wystąpiły liczne wstrząsy wtórne, które wywołały szkody w prywatnych domach, przedsiębiorstwach oraz lokalnej infrastrukturze.

Grecja wystąpiła o pomoc finansową z Funduszu Solidarności w dniu 1 września 2017 r.

Władze greckie oceniły łączną wartość szkód bezpośrednich na kwotę 54,365 mln EUR. Wniosek złożony został na podstawie kryteriów mających zastosowanie do tak zwanej „regionalnej klęski żywiołowej", określonej w art. 2 ust. 3 rozporządzenia, w którym „regionalną klęskę żywiołową" definiuje się jako każdą klęskę żywiołową skutkującą, w regionie na poziomie NUTS 2 kwalifikującego się państwa, szkodą bezpośrednią przekraczającą 1,5 % PKB tego regionu. Szkody spowodowane przez trzęsienie ziemi na wyspie Lesbos stanowiły 2,14 % PKB odnośnego regionu Wysp Egejskich Północnych na poziomie NUTS 2, a zatem przekroczyły określony w rozporządzeniu próg 1,5 %. Wniosek władz greckich kwalifikował się zatem do objęcia pomocą z Funduszu Solidarności.

W dniu 9 listopada 2017 r. Komisja wypłaciła Grecji zaliczkę w kwocie 135 912 EUR, która stanowi 10 % wkładu finansowego z Funduszu Solidarności przewidywanego w kwocie 1 359 119 EUR.

Trzęsienie ziemi na wyspie Kos w 2017 r.

W dniu 20 lipca 2017 r. w południowym regionie Morza Egejskiego między Bodrum (Turcja) a wyspą Kos (Grecja) wystąpiło trzęsienie ziemi o sile 6,6 stopni w skali Richtera, po którym miały miejsce liczne wstrząsy wtórne. Spowodowało to szkody głównie w infrastrukturze publicznej i mieniu publicznym, ale poważnie ucierpiały również ważne obiekty dziedzictwa kulturowego.

W dniu 11 października 2017 r. Grecja złożyła wniosek o wkład finansowy z Funduszu Solidarności, mieszcząc się w terminie 12 tygodni.

Władze greckie oceniły łączną wartość szkód bezpośrednich spowodowanych przez klęskę żywiołową na kwotę 101,432 mln EUR. Wniosek został złożony na podstawie przepisów mających zastosowanie do tak zwanych „regionalnych klęskach żywiołowych", określonych w art. 2 ust. 3 rozporządzenia. Szkody spowodowane przez trzęsienie ziemi na wyspie Kos stanowiły 1,8 % PKB regionu Wysp Egejskich Południowych na poziomie NUTS 2, a zatem przekraczały określony w rozporządzeniu próg 1,5 %. Wniosek władz greckich kwalifikował się zatem do objęcia pomocą z Funduszu Solidarności, w łącznej kwocie wynoszącej 2 535 796 EUR. Chociaż Grecja złożyła wniosek o wypłatę zaliczki, ze względu na początkową niepewność co do kwalifikowalności wniosku, jej wypłata nie była możliwa.

ŁOTWA – Powódź w 2017 r.

Latem i jesienią 2017 r. na Łotwie doszło do długotrwałych i intensywnych opadów, które spowodowały przesycenie gleby, a następnie powodzie w całym kraju, zwłaszcza w Łatgalii i na terenach ją otaczających. W związku z tym zniszczeniu uległy uprawy, a w ciekach wodnych, systemie odwadniania, podłączonych instalacjach uzdatniania wody, a także w infrastrukturze drogowej i kolejowej powstały rozległe zniszczenia.

W dniu 14 listopada 2017 r. władze łotewskie złożyły wniosek o wkład finansowy z Funduszu Solidarności, mieszcząc się w terminie 12 tygodni od wystąpienia pierwszej szkody (24 sierpnia 2017 r.).

Łotwa oceniła łączną wartość szkód bezpośrednich spowodowanych przez powodzie na kwotę 380,524 mln EUR. Kwota ta przekraczała mający zastosowanie do Łotwy w 2017 r. próg dla poważnych klęsk żywiołowych wymagany do uruchomienia Funduszu Solidarności, który wynosił 145,740 mln EUR (tj. 0,6 % łotewskiego dochodu narodowego brutto). Ponieważ szacowana łączna wartość szkód bezpośrednich przekraczała ten próg, klęskę uznano się za „poważną klęskę żywiołową" zgodnie z definicją zawartą w rozporządzeniu. Wniosek władz łotewskich kwalifikował się zatem do objęcia wkładem finansowym z Funduszu Solidarności, z łączną kwotą wynoszącą 17 730 519 EUR. Łotwa nie wystąpiła o wypłatę zaliczki.

LITWA – Powódź w 2017 r.

Późnym latem i jesienią 2017 r. na Litwie miały miejsce ciągłe opady deszczu, co spowodowało pełne nasycenie gleby, która nie była już w stanie wchłaniać nadmiaru wody. Sytuacja ta spowodowała powódź, która wyrządziła szkody głównie w infrastrukturze sieciowej i w sektorze rolnym.

Władze litewskie wystąpiły z wnioskiem o wkład z Funduszu Solidarności w dniu 22 grudnia 2017 r., czyli w terminie 12 tygodni od odnotowania pierwszych szkód, które wystąpiły w dniu 4 października.

Litwa oceniła łączną wartość szkód bezpośrednich spowodowanych przez powodzie na kwotę 407,366 mln EUR. Kwota ta przekraczała mający zastosowanie do Litwy w 2017 r. próg dla poważnych klęsk żywiołowych wymagany do uruchomienia Funduszu Solidarności, który wynosił 214,944 mln EUR (tj. 0,6 % litewskiego dochodu narodowego brutto). Ponieważ szacowana łączna wartość szkód bezpośrednich przekraczała ten próg, klęskę uznano za „poważną klęskę żywiołową" i w związku z tym zakwalifikowano do objęcia wkładem finansowym z Fundusz Solidarności; kwota wkładu wyniosła 16 918 941 EUR. Łotwa nie wystąpiła o wypłatę zaliczki.

POLSKA – Burze w 2017 r.

Między 9 a 12 sierpnia 2017 r. w niektórych częściach Polski wystąpiły wyjątkowo gwałtowne burze i silne opady deszczu, które spowodowały rozległe zniszczenia lasów prywatnych i publicznych, infrastruktury publicznej i innego mienia.

W dniu 25 października 2017 r. Polska złożyła wniosek o wkład finansowy z Funduszu Solidarności, czyli w terminie 12 tygodni od odnotowania pierwszych szkód.

Władze polskie oceniły łączną wartość szkód bezpośrednich wyrządzonych przez klęskę żywiołową na kwotę 491,170 mln EUR. Wniosek złożony został na podstawie przepisów mających zastosowanie do tak zwanych „regionalnych klęsk żywiołowych", określonych w art. 2 ust. 3 rozporządzenia. Szkody spowodowane burzami stanowią 2,04 % średniej ważonej regionalnego PKB[2] trzech dotkniętych regionów, a mianowicie województwa kujawsko-pomorskiego, województwa pomorskiego i województwa wielkopolskiego, a zatem przekroczyły próg 1,5 % określony w rozporządzeniu. Wniosek władz polskich kwalifikował się zatem do objęcia pomocą z Funduszu Solidarności w łącznej kwocie wynoszącej 12 279 244 EUR. Polska nie wystąpiła o wypłatę zaliczki.

PORTUGALIA – Pożary lasów w 2017 r.

W okresie od czerwca a października 2017 r. przez Portugalię przeszło kilka fal rozległych pożarów lasów wywołanych przez wysokie temperatury, silne wiatry oraz wyjątkowo niską wilgotność. Pożary te miały miejsce głównie na obszarach centralnej i północnej Portugalii, a w wyniku ich niszczycielskiego działania zniszczeniu uległa podstawowa infrastruktura publiczna, budynki publiczne, domy prywatne, przedsiębiorstwa oraz grunty rolne i leśne.

Pierwsza fala pożarów w regionie Centrum wystąpiła w dniu 17 czerwca 2017 r. Portugalia bardzo szybko, w dniu 17 lipca 2017 r. (czyli w terminie 12 tygodni na złożenie wniosku), przedłożyła wstępny wniosek o pomoc z Funduszu Solidarności. Poważne pożary lasów wystąpiły jednak ponownie w okresie od lipca do października. Aby uwzględnić także te zdarzenia Portugalia przekazała aktualizacje swojego wstępnego wniosku w dniu 13 października 2017 r., a następnie w dniu 14 grudnia 2017 r., zawierające skorygowane oszacowanie łącznej kwoty szkód spowodowanych przez pożary od czerwca do października 2017 r.

Władze portugalskie, w swoim ostatecznym wniosku, oceniły łączną wartość szkód bezpośrednich spowodowanych pożarami w okresie od czerwca do października na

[2] Średnia ważona regionalnego PKB wynosi 24,089 mln EUR (na podstawie danych za 2014 r.).

kwotę 1 457,966 mln EUR. Wniosek dotyczył „poważnej klęski żywiołowej" i został złożony na podstawie art. 2 ust. 2 rozporządzenia. Kwota szkody stanowiła 0,832 % portugalskiego DNB, w związku z czym przekraczała próg dla poważnych klęsk żywiołowych wymagany do uruchomienia Funduszu Solidarności, który w 2017 r. wynosił 1 051,566 mln EUR (tj. 0,6 % portugalskiego DNB). Klęskę żywiołową uznano zatem za „poważną klęskę żywiołową".

W dniu 29 listopada 2017 r. Komisja wypłaciła Portugalii zaliczkę w kwocie 1 494 331 EUR w oparciu o szkody zgłoszone we wcześniejszym wniosku. Ostateczna pomoc finansowa z Funduszu Solidarności wyniosła 50 673 132 EUR.

HISZPANIA

Pożary lasów w Galicji w 2017 r.

W okresie od 10 do 17 października 2017 r. w północno-zachodniej Hiszpanii w regionie Galicji miały miejsce duże pożary lasów. Pożary wywołały te same warunki meteorologiczne, co w przypadku Portugalii, tj. wysokie temperatury, wiatry i niezwykle niska wilgotność. Wskutek pożarów znacznemu zniszczeniu uległa podstawowa infrastruktura publiczna, domy prywatne, przedsiębiorstwa oraz grunty leśne.

W dniu 22 grudnia 2017 r. Hiszpania złożyła wniosek o wkład finansowy z Funduszu Solidarności, czyli w terminie 12 tygodni od odnotowania pierwszych szkód, które wystąpiły w dniu 10 października 2017 r.

Władze hiszpańskie oceniły łączną wartość szkód bezpośrednich spowodowanych przez klęskę żywiołową na kwotę 129,147 mln EUR. Kwota ta była znacznie poniżej progu dla poważnych klęsk żywiołowych mającego zastosowanie do Hiszpanii w 2017 r. i wynoszącego 3 378,5 mln EUR (tj. 3 mld EUR w cenach z 2011 r.). Była ona również poniżej progu dla regionalnej klęski żywiołowej, tj. 1,5 % regionalnego PKB, który dla Galicji stanowi 808 mln EUR. Klęski żywiołowej zatem nie uznano ani za „poważną klęskę żywiołową" ani za „regionalną klęskę żywiołową" na mocy postanowień rozporządzenia. Hiszpania jednak ucierpiała wskutek tych samych warunków meteorologicznych, które wywołały poważną klęskę żywiołową w Portugalii. W związku z tym władze hiszpańskie przedstawiły swój wniosek w ramach tzw. „przepisu dotyczącego państwa ościennego" zawartego w art. 2 ust. 4 rozporządzenia, na podstawie którego kwalifikujące się państwo, które zostało dotknięte tą samą klęską żywiołową kwalifikującą się jako poważna klęska żywiołowa w ościennym kwalifikującym się państwie, może również skorzystać z pomocy z Funduszu Solidarności. Wniosek władz hiszpańskich kwalifikował się zatem do objęcia pomocą z Funduszu Solidarności, w łącznej kwocie wynoszącej 3 228 675 EUR.

Pożary w Parku Narodowym Doñana w 2017 r.

Od początku 2017 r. rozległe obszary południowej Hiszpanii dotknęła poważna susza.

W dniu 24 czerwca 2017 r. doprowadziło to do wybuchu pożaru w rezerwacie przyrody Doñana, który to pożar trwał do 8 lipca 2017 r. W wyniku pożaru zniszczeniu uległo ponad 10 000 hektarów wrażliwych pod względem ekologicznym i cennych obszarów leśnych, m.in. serce Parku Narodowego Doñana, który charakteryzuje się dużą różnorodnością ekosystemów i stanowi ochronę dla dzikiej

przyrody, w tym dla wielu gatunków ptaków migrujących i gatunków zagrożonych. Obszar ten jest wpisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO. W związku z tym klęska żywiołowa naraziła również główne filary lokalnej gospodarki opartej na rolnictwie, leśnictwie i turystyce.

W dniu 15 września 2017 r. Hiszpania przedłożyła wniosek o wsparcie z Funduszu Solidarności; miało to miejsce w terminie 12 tygodni od wystąpienia pierwszych szkód związanych z pożarami.

Hiszpania w swoim wniosku zgłosiła łączną wartość szkód bezpośrednich spowodowanych przez klęskę żywiołową w wysokości 117,897 mln EUR. Wniosek złożony został na podstawie kryteriów mających zastosowanie do tak zwanych „regionalnych klęsk żywiołowych", określonych w art. 2 ust. 3 rozporządzenia. Wniosek dotyczył jednego regionu NUTS 2 – Andaluzji. Zgłoszona szkoda bezpośrednia stanowiła jednak mniej niż 0,1 % PKB regionu (139 099 mln EUR), a zatem znajdowała się znacznie poniżej progu 1,5 % określonego w art. 2 ust. 3 rozporządzenia.

Wniosek przedłożony przez Hiszpanię nie spełniał zatem najbardziej podstawowego warunku niezbędnego do uruchomienia Funduszu Solidarności, w związku z czym nie kwalifikował się do otrzymania wkładu finansowego z Funduszu Solidarności.

Powódź w Murcji w 2017 r.

W grudniu 2016 r. niektóre regiony Hiszpanii zostały dotknięte obfitymi opadami, które doprowadziły do powodzi. Klęska żywiołowa uszkodziła publiczną infrastrukturę sieciową i mienie, domy prywatne, przedsiębiorstwa, spowodowała zniszczenia w obszarach rolnictwa i leśnictwa, a także szkody dla środowiska.

W dniu 3 marca 2017 r. Hiszpania przedłożyła do Komisji wniosek o wsparcie z Funduszu Solidarności, który jednak był ograniczony do regionu Murcji; miało to miejsce w terminie 12 tygodni od wystąpienia pierwszych szkód związanych z klęską.

Hiszpania w swoim wniosku zgłosiła łączną wartość szkód bezpośrednich wyrządzonych przez klęskę żywiołową w wysokości 214,569 mln EUR. Wniosek złożony został na podstawie kryteriów mających zastosowanie do tak zwanych „regionalnych klęsk żywiołowych", określonych w art. 2 ust. 3 rozporządzenia. Zgłoszona szkoda bezpośrednia stanowiła 0,8 % PKB regionu (26,808 mln EUR), a zatem znajdowała się znacznie poniżej progu 1,5 % określonego w art. 2 ust. 3 rozporządzenia.

Wniosek przedłożony przez Hiszpanię nie spełniał zatem najbardziej podstawowego warunku niezbędnego do uruchomienia Funduszu Solidarności, w związku z czym nie kwalifikował się do otrzymania wkładu finansowego z Funduszu Solidarności.

➢ *W 2018 R.*

W 2018 r. Komisja otrzymała cztery nowe wnioski, z których trzy dotyczyły regionalnych klęsk żywiołowych, a jeden poważnej klęski żywiołowej. Komisja w 2018 r. przyjęła decyzje wykonawcze, na mocy których przyznano wkład finansowy z Funduszu Solidarności w odniesieniu do dwóch z tych wniosków, natomiast jeden wniosek odrzucono. Ocenę czwartego wniosku, który otrzymano pod koniec grudnia, zakończono w 2019 r.

BUŁGARIA

Pod koniec października 2017 r. w południowo-wschodniej części Bułgarii odnotowano nadzwyczaj intensywne opady deszczu i gwałtowne burze, które spowodowały uszkodzenia mostów, kanałów odpływowych i murów oporowych oraz podstawowej infrastruktury.

W dniu 11 stycznia 2018 r. Bułgaria przedłożyła wniosek o wsparcie z Funduszu Solidarności; miało to miejsce w terminie 12 tygodni od wystąpienia pierwszych szkód w dniu 25 października 2017 r. Władze bułgarskie oceniły łączną wartość szkód bezpośrednich spowodowanych przez klęskę żywiołową na kwotę 90,329 mln EUR. Wniosek złożony został na podstawie przepisów mających zastosowanie do tak zwanych „regionalnych klęsk żywiołowych", określonych w art. 2 ust. 3 rozporządzenia. Szkody spowodowane przez powódź w Burgas stanowiły 1,6 % PKB regionu Jugoiztoczen na poziomie NUTS 2, a zatem przekraczały określony w rozporządzeniu próg 1,5 %.

Wniosek władz bułgarskich kwalifikował się zatem do objęcia wkładem finansowym z Funduszu Solidarności, w łącznej kwocie wynoszącej 2 258 225 EUR. Chociaż Bułgaria złożyła wniosek o wypłatę zaliczki, ze względu na początkową niepewność co do kwalifikowalności wniosku, jej wypłata nie była możliwa.

CYPR

Od września 2016 r. na Cyprze odnotowywano bardzo niski poziom opadów oraz wyjątkowo wysokie temperatury, co poskutkowało suszą prowadzącą do nieudanych zbiorów, deficytu wody w rolnictwie oraz dla ludności, a także do problemów z systemami wodociągowymi. Następnie w sierpniu 2018 r. władze cypryjskie postanowiły przedłożyć wniosek o pomoc finansową z Funduszu Solidarności.

Cypr w swoim wniosku zgłosił łączną wartość szkód bezpośrednich wyrządzonych przez powódź wynoszącą 117,601 mln EUR, z czego 26,892 mln EUR dotyczyło strat w rolnictwie. Pozostałe 90,709 mln EUR zgłoszonej wartości szkód dotyczyło sektora wodnego.

Kwota zgłaszanej wartości szkód przekraczała mający zastosowanie do Cypru w 2018 r. próg dla „poważnych klęsk" wymagany do uruchomienia Funduszu Solidarności (107,031 mln EUR (tj. 0,6 % DNB)). Część „szkody" stanowiąca szacowane przyszłe koszty, tj. koszty produkcji wody odsolonej w wysokości ok. 46 mln EUR (oczekuje się, że koszty te powstaną po dniu złożenia wniosku do końca 2019 r.), nie mogła jednak zostać przyjęta jako część łącznej wartości szkód bezpośrednich na podstawie przepisów rozporządzenia. W związku z tym kwota przyjętej łącznej wartości szkód bezpośrednich spadła znacznie poniżej progu pozwalającego na uruchomienie Funduszu Solidarności.

Cypr w swoim wniosku zwrócił się także o wypłatę zaliczki. Ponieważ ocena wstępna wykazała jednak, że kwalifikowalna łączna wartość szkód bezpośrednich nie osiągnęła stosownego progu, wypłata zaliczki nie była możliwa.

Komisja stwierdziła, że zdarzenie suszy, które wystąpiło na Cyprze, nie spełniło niezbędnych warunków uruchomienia FSUE określonych w rozporządzeniu,

a w związku z tym nie kwalifikowało się do przyznania wkładu finansowego z Funduszu. W związku z tym wniosku nie przyjęto.

RUMUNIA

Od połowy czerwca do początku sierpnia 2018 r. północno-wschodni region Rumunii dotknęły nawracające obfite opady deszczu, a w konsekwencji rozległe powodzie powodujące poważne uszkodzenia infrastruktury i gospodarstw domowych, a także straty w sektorze rolnictwa.

W dniu 7 września 2018 r., w terminie 12 tygodni od pierwszego wystąpienia szkody, Rumunia złożyła wniosek o wkład finansowy z Funduszu Solidarności.

Szkoda zgłoszona we wstępnym wniosku znajdowała się znacząco poniżej wymaganego progu 1,5 % regionalnego PKB (tj. 237,96 mln EUR dla regionu północno-wschodniego). W dniu 9 października 2018 r. władze rumuńskie przedłożyły, jak wcześniej zapowiedziano Komisji, zmieniony wniosek, w którym łączna wskazana wartość szkód bezpośrednich wyniosła 327,692 mln EUR. Kwota ta stanowiła 2,07 % regionalnego PKB, a więc przekroczyła próg. Przeprowadzona przez Komisję analiza zmienionego rumuńskiego wniosku wykazała szereg niespójności. Dlatego Komisja wezwała rumuńskie władze do przedstawienia wyjaśnienia – zostało ono przedłożone w dniu 14 grudnia 2018 r.

Ponieważ na koniec 2018 r. decyzja dotycząca tego wniosku nie została jeszcze wydana, zostanie ona zgłoszona w sprawozdaniu rocznym na temat Funduszu Solidarności z 2019 r. Rumunia nie wystąpiła o wypłatę zaliczki.

WŁOCHY

W październiku i na początku listopada 2018 r. większość regionów włoskich – od obszarów alpejskich na północy po Sycylię na południu – zostało dotkniętych nawracającymi falami ulewnych deszczy i silnych wiatrów, co poskutkowało powstaniem powodzi i osuwisk oraz sprawiło, że okres ten stał się najbardziej niszczycielskim sezonem jesiennym w ostatnich latach, powodując liczne ofiary i rozległe zniszczenia.

W dniu 20 grudnia 2018 r. Włochy złożyły wniosek o wkład finansowy z Funduszu Solidarności, czyli w terminie 12 tygodni od odnotowania pierwszych szkód.

Ponieważ na koniec 2018 r. decyzja dotycząca tego wniosku nie została jeszcze wydana, zostanie ona zgłoszona w sprawozdaniu rocznym na temat Funduszu Solidarności z 2019 r. Włochy nie wystąpiły o wypłatę zaliczki.

3. FINANSOWANIE

W okresie sprawozdawczym Parlament Europejski i Rada jako władza budżetowa zatwierdziły dziesięć wkładów finansowych z Funduszu Solidarności w postaci zaproponowanej przez Komisję. Komisja przedstawiła wnioski dotyczące uruchomienia Funduszu Solidarności w czterech grupach:

- **Projekt budżetu korygującego 4/2017** obejmował wsparcie z Funduszu Solidarności wyłącznie na rzecz Włoch w odniesieniu do trzęsień ziemi z lat 2016/2017. Został on przyjęty w dniu 13 września 2017 r. i na jego podstawie uruchomiono kwotę 1 196 797 579 EUR. Ponieważ w 2016 r. została już wypłacona zaliczka w wysokości 30 mln EUR, w dniu 6 listopada 2017 r. – po przyjęciu decyzji wykonawczej Komisji przyznającej pomoc na rzecz Włoch – dokonano płatności salda w wysokości 1 166 797 579 EUR.

- **Projekt budżetu korygującego 1/2018** przyjęto w dniu 30 maja 2018 r. i obejmował on wsparcie na rzecz Francji, Portugalii, Hiszpanii i Grecji (Lesbos) opiewające na kwotę 104 166 951 EUR.

- **Projekt budżetu korygującego 4/2018** przyjęto w dniu 31 maja 2018 r. i obejmował on wsparcie na rzecz Grecji (Kos), Polski, Litwy i Bułgarii opiewające na kwotę 33 992 206 EUR.

- Proponowanemu **wsparciu na rzecz Łotwy** nie towarzyszył projekt budżetu korygującego, ponieważ niezbędne środki zostały pokryte z kwoty uruchomionej wcześniej w budżecie na rok 2018 na płatności zaliczkowe. W dniu 14 listopada 2018 r. władza budżetowa zatwierdziła uruchomienie 17 730 519 EUR.

Określanie poszczególnych kwot wsparcia zaproponowanych przez Komisję przebiegało zgodnie z metodą ustaloną w 2002 r. i stosowaną od tego czasu we wszystkich przypadkach. Opiera się ona na łącznej wartości szkód bezpośrednich wywołanych przez klęskę żywiołową w stosunku do względnej zamożności państwa dotkniętego klęską, co odzwierciedla próg dla poważnej klęski żywiołowej (zob. załącznik 1).

W związku z tym, w odniesieniu do poważnych klęsk żywiołowych stosuje się dwustopniowy system progresywny, w ramach którego dane państwo otrzymuje niższą stawkę pomocy wynoszącą 2,5 % łącznej wartości szkód bezpośrednich w odniesieniu do części szkód poniżej progu oraz wyższy udział pomocy w wysokości 6 % w odniesieniu do części szkód przekraczającej próg. Te dwie wartości sumuje się. Dla regionalnych klęsk żywiołowych oraz klęsk żywiołowych w „państwie ościennym” przyznaje się 2,5 % łącznej wartości szkód bezpośrednich.

Po zatwierdzeniu przez Parlament i Radę uruchomienia środków oraz po udostępnieniu niezbędnych środków budżetowych w budżecie UE, Komisja przyjęła decyzje wykonawcze przyznające pomoc poszczególnym krajom, po czym nastąpiła wypłata pełnej kwoty. W przypadkach, w których przyznano zaliczkę, dokonano wyłącznie płatności salda pełnego wkładu.

W załącznikach do decyzji wykonawczej określono władze wyznaczone przez państwa-beneficjentów do wdrażania wkładu finansowego z Funduszu Solidarności, niezależny organ odpowiedzialny za audyt i kontrolę oraz ogólny opis zamierzanego wykorzystania środków pieniężnych.

Pomoc z Funduszu Solidarności zatwierdzona w 2017/2018 r.

Państwo będące beneficjentem	**Klęska żywiołowa**	**Kategoria**	**Wypłacona zaliczka**	**Kwota pomocy (**W EUR)
Włochy	Trzęsienia ziemi w Apeninach w latach 2016/2017	Poważna	Tak (2016)	1 196 797 579
Francja	Huragany Irma i Maria na Saint-Martin i Gwadelupie	Regionalna	tak	48 906 025
Grecja	Trzęsienie ziemi na Lesbos w 2017 r.	Regionalna	tak	1 359 119
Grecja	Trzęsienie ziemi na Kos w 2017 r.	Regionalna	nie	2 535 796
Łotwa	Powódź w 2017 r.	Poważna	nie*	17 730 519
Litwa	Powódź w 2017 r.	Poważna	nie*	16 918 941
Polska	Burze w 2017 r.	Regionalna	nie*	12 279 244
Portugalia	Pożary lasów w 2017 r.	Poważna	tak	50 673 132
Hiszpania	Pożary w Galicji w 2017 r.	Państwo ościenne	nie	3 228 675
Bułgaria	Powódź w Burgas w 2017 r.	Regionalna	nie	2 258 225
OGÓŁEM				**1 352 687 255**

* nie zażądano

4. DECYZJE O ZAMKNIĘCIU SPRAW

W 2017 r. Komisja zakończyła pięć interwencji z Funduszu Solidarności, natomiast w 2018 r. – dwie. Art. 8 ust. 2 rozporządzenia stanowi, że w terminie 18 miesięcy od dnia wypłacenia wkładu finansowego państwo-beneficjent przedstawia sprawozdanie dotyczące realizacji finansowej (zwane dalej „sprawozdaniem z realizacji") wraz z uzasadnieniem wydatków (zwanym dalej „oświadczeniem uzasadniającym").

- ***DECYZJE O ZAMKNIĘCIU SPRAW W 2017 R.:***

Rumunia, powodzie w 2008 r.: wkład finansowy z Funduszu Solidarności wyniósł 11 785 377 EUR. Rumunia przedłożyła sprawozdanie z realizacji oraz oświadczenie uzasadniające w kwietniu 2012 r. Na podstawie informacji udzielonych przez władze rumuńskie w sprawozdaniu z realizacji, całkowity dostępny im wkład finansowy z Funduszu Solidarności wyniósł 13 537 590,96 EUR (w tym 1 752 213,96 w formie zysku z tytułu odsetek i różnic kursowych) oraz został w pełni wykorzystany na operacje związane z Funduszem Solidarności.

Rumunia, powodzie w 2010 r.: wkład finansowy z Funduszu Solidarności wyniósł 24 967 741 EUR. Sprawozdanie z realizacji oraz oświadczenie uzasadniające przedłożono w lutym 2013 r. Oprócz niekwalifikowalnych wydatków w wysokości 1 229 401,86 EUR, Rumunia zgłosiła niewydaną kwotę w wysokości 916 334,47 EUR. Komisja otrzymała kwotę podlegającą odzyskaniu w dniu 27 lipca 2017 r.

Rumunia, susze i pożary w 2012 r.: wkład finansowy z Funduszu Solidarności wyniósł 2 475 689 EUR. W marcu 2015 r. rumuńskie władze złożyły formalny wniosek o przedłużenie okresu realizacji, które to przedłużenie zostało przyznane. Rok później Rumunia przedłożyła sprawozdanie z realizacji (sprawozdanie końcowe wraz z oświadczeniem uzasadniającym). Władze rumuńskie zgłosiły, że nie można było wykorzystać całkowitej, wstępnie zakładanej kwoty, oraz że niewydane zostało 2 247 413,72 EUR. Kwota została odzyskana – Komisja otrzymała ją w dniu 27 lipca 2017 r.

Słowenia, powodzie w 2012 r.: wkład finansowy z Funduszu Solidarności wyniósł 14 081 355 EUR. Sprawozdanie z realizacji oraz oświadczenie uzasadniające przedłożono w lipcu 2015 r. (po przyznanym dwumiesięcznym przedłużeniu). W oparciu o informacje udzielone przez Słowenię kwota wydatków kwalifikowalnych wyniosła 15 416 839 EUR i była wyższa niż wkład finansowy z Funduszu Solidarności (14 081 355 EUR). Przyjęto oświadczenie uzasadniające i zamknięto akta.

Niemcy, powodzie w 2013 r.: wkład finansowy z Funduszu Solidarności wyniósł 360 453 575 EUR. Sprawozdanie z realizacji oraz oświadczenie uzasadniające przedłożono w marcu 2016 r. Niemcy zgłosiły wydatki kwalifikowalne w kwocie 391 415 389,57 EUR – wyższej niż pomoc z Funduszu Solidarności (360 453 575 EUR). Po wyjaśnieniu szeregu spraw dotyczących oświadczenia uzasadniającego akta zamknięto.

- ***DECYZJE O ZAMKNIĘCIU SPRAW W 2018 R.***

Francja, orkan Xynthia w 2010 r.: wkład finansowy z Funduszu Solidarności wyniósł 35 635 750 EUR. Sprawozdanie z realizacji oraz oświadczenie uzasadniające przedłożono w październiku 2012 r. W oparciu o informacje udzielone przez Francję kwota wydatków kwalifikowalnych wyniosła 35 619 808,48 EUR i była niższa niż wkład finansowy z Funduszu Solidarności. Komisja otrzymała podlegającą odzyskaniu w dniu 15 listopada 2018 r., a akta zostały zamknięte.

Polska, powódź w 2010 r.: wkład finansowy z Funduszu Solidarności wyniósł 105 567 155 EUR. Sprawozdanie z realizacji oraz oświadczenie uzasadniające przedłożono w styczniu 2013 r. W oparciu o informacje udzielone przez Polskę kwota wydatków kwalifikowalnych wyniosła 110 599 250,11 EUR i była wyższa niż wkład finansowy z Funduszu Solidarności. Różnica 5 032 095,11 EUR między poniesionymi wydatkami a otrzymaną kwotą była wynikiem zysku z różnic kursowych. Niemniej jednak niewielka kwota w wysokości 253,31 EUR pozostała niewydana i musiała zostać odzyskana. Po otrzymaniu płatności w dniu 27 kwietnia 2018 r. akta zostały zamknięte.

5. WNIOSKI

Lata 2017 i 2018 ponownie były dowodem nieprzewidywalności pod względem liczby, charakteru i dotkliwości klęsk żywiołowych. Chociaż ogólnie rzecz biorąc, klęski żywiołowe związane z powodziami stanowiły dwie trzecie wszystkich wniosków o wkład z Funduszu Solidarności; w okresie sprawozdawczym miały miejsce silne burze, pożary lasów i trzęsienia ziemi.

W szczególności jedna klęska żywiołowa – trzęsienie ziemi w regionie Apenin Środkowych – znacznie wykroczyła poza to, co do tej pory miało miejsce w ramach

Funduszu Solidarności pod względem wyrządzonych szkód oraz uruchomionego wsparcia. Chociaż przez większość lat nie wykorzystuje się całkowitego przydziału budżetowego Funduszu, w tym przypadku wymagana była kwota przekraczająca dwa pełne roczne przydziały. Udało się to osiągnąć dzięki elastyczności określonej w wieloletnich ramach finansowych, umożliwiającej przeniesienie niewykorzystanych kwot o jeden rok oraz dzięki możliwości określonej w rozporządzeniu – i wykorzystanej po raz pierwszy – przeniesienia części środków przyznanych na następny rok. Oba zabiegi okazały się ważnymi czynnikami w pomyślnym zarządzaniu Funduszem Solidarności.

Co ciekawe, nie wszystkie państwa członkowskie wystąpiły o wypłatę zaliczki. Chociaż Komisja nie zna powodów każdego poszczególnego przypadku, może mieć to związek ze niewielkimi oczekiwanymi kwotami. W wielu przypadkach wkłady z Funduszu Solidarności opiewają na kwotę niższą niż 10 mln EUR, w związku z czym zaliczka w wysokości 10 % kwoty całkowitej oznaczałaby jedynie wypłatę kilkuset tysięcy euro. Z drugiej strony niektóre wnioski, po przeprowadzeniu wstępnej oceny, nie cechowały się dostateczną wiarygodnością, by zatwierdzić wnioskowaną zaliczkę.

Wreszcie, pomimo wyraźnego włączenia susz do zakresu stosowania rozporządzenia wraz z jego zmianą w 2014 r., ocena susz pozostaje trudna. Z kolei mniej oczywiste niż mogłoby się wydawać jest jasne wyznaczenie daty podjęcia pierwszych działań publicznych wobec skutków susz – co jednak jest kwestią podstawową w odniesieniu do ustalenia terminu składania wniosków. Z drugiej strony szkody spowodowane przez susze, w szczególności w sektorze rolnictwa, można często w pełni określić dopiero wiele miesięcy po dacie złożenia wniosku, co utrudnia wnioskodawcom terminowe udzielenie niezbędnych informacji.